

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra komunikačních studií

Jaroslav Kropáč

Mediální reflexe Obnovy poutního místa na Vřesové studánce a vztyčení kříže na vrcholu Vozka

Bakalářský projekt

Vedoucí práce: Mgr. Renáta Sedláková, Ph.D.

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem tento bakalářský projekt vypracoval samostatně a použil jsem pouze uvedenou literaturu a další zdroje.

V Olomouci dne 12. 4. 2023

Jaroslav Kropáč, v. r.

Poděkování

Děkuji Mgr. Renátě Sedlákové, Ph.D. za vedení této bakalářské práce, její čas, trpělivost a rady, které mi během zpracování textu poskytovala.

Zároveň děkuji Mgr. Veronice Müllerové za dohled nad grafickým výstupem bakalářského projektu, Mgr. Ivaně Pustějovské za konzultace ohledně textového výstupu bakalářského projektu a prof. Mgr. Jindřichu Štreitovi za vedení hlavního mediálního výstupu – souboru fotografií z poutě na Vřesové studánce.

Obsah

1	Úvod	1
2	Historický přesah obnovy poutního místa.....	1
(A)	TEORETICKÁ ČÁST	3
3	Výzkum médií	3
3.1	Proč zkoumat média.....	3
3.2	Jak zkoumat média	4
3.3	Obsahová analýza.....	4
3.4	Kvalitativní výzkum médií.....	5
3.5	Hlavní metoda práce – interpretativní analýza	5
3.6	Metoda analýzy obrazu	6
(B)	ANALYTICKÁ ČÁST HLAVNÍHO TÉMATU OBNOVY POUTNÍHO MÍSTA	6
4	Analýza vybraných novinových článků	7
4.1	Výběr zdrojů	7
4.2	Stanovení výzkumných otázek	9
4.3	Jak média reflektovala náboženský rozměr Vřesové studánky.....	10
4.3.1	Články zveřejněné v iDnes.cz.....	10
4.3.2	Články zveřejněné v Deníku.....	11
4.4	Jak média reflektovala ekologický rozměr stavby kaple na Vřesové studánce	12
4.4.1	Články zveřejněné v iDnes.cz.....	12
4.4.2	Články zveřejněné v Deníku.....	14
4.5	Analýza obrazu (AO)	15
4.5.1	(AO) iDnes.cz	16
4.5.2	(AO) Denik.cz	17
4.6	Rešerše širšího mediálního prostoru	18
4.7	Závěr analytické části obnovy poutního místa Vřesová studánka	20
5	Etický rozměr kauzy obnovy poutního místa na Vřesové studánce	22
5.1	Závěr etického rozboru.....	24
6	(C) ANALYTICKÁ ČÁST DOPLŇKOVÉHO TÉMATU – VZTYČENÍ KŘÍŽE NA VRCHOLU VOZKA V JESENÍKÁCH	25
6.1	Výběr zdrojů	25
6.2	Stanovení výzkumné otázky	25
6.3	Analýza vedlejšího tématu vztyčení kříže na vrcholu Vozka v Jeseníkách	25
6.4	Závěr analytické části vedlejšího tématu	26
7	Mediální výstup bakalářského projektu	27

8	Závěr bakalářského projektu	27
9	Anotace	28
10	Abstrakt	30
11	Bibliografie.....	30
12	Obrazová příloha	33

1 Úvod

Jak média reflektovala kauzu obnovy poutního místa na Vřesové studánce, kdy část veřejnosti stavbu podporovala a část byla proti? Byly zpravodajské články vyvážené co do reprezentace přístupu odpůrců i příznivců stavby nového kostela a turistické chaty? A využila média fotograficky atraktivní lokalitu Vřesové studánky k tomu, aby ji promítla do mediálních výstupů?

To jsou hlavní otázky, na které odpovíme v této bakalářské práci. Analyzovat budeme regionální média. V teoretické části přiblížíme výzkum médií. Uvedeme, proč je nutné média zkoumat a jaké metody k tomu můžeme využít.

Další část bakalářské práce zaměříme přímo na výzkum médií. Stanovíme si analytickou metodu a budeme hledat odpověď na to, jak média reflektovala hlavní téma práce – obnovu poutního místa na Vřesové studánce.

Soustředíme se i na etickou otázku problému, konkrétně pak na to, zda média informovala o kauze eticky. Následující text je součástí širšího bakalářského projektu, který zahrnuje několik mediálních výstupů – také ty krátce přiblížíme.

Doplňkovým tématem práce je mediální reflexe vztyčení kříže na vrcholu Vozka v Jeseníkách. I tento krok vyvolal ve společnosti protichůdné reakce – stručně popíšeme, jak o kauze média referovala.

Na závěr si pak všechny zjištěné výstupy z analýz i etického rozboru shrneme a odpovíme na definované otázky.

2 Historický přesah obnovy poutního místa

Ačkoli se stavba kostela na Vřesové studánce může jevit jako zcela nové téma, v následujících řádcích ukážeme, že tomu tak není. Církevní stavby se totiž na tomto místě obnovovaly pravidelně, jak dokládají historické prameny.

Vřesová studánka je lokalita ležící vysoko v masivu Hrubého Jeseníku. Najdeme ji zhruba na půli cesty mezi Červenohorským sedlem a Šerákem. Na místě vyvěrá pramen, který je podle starých legend a pověstí léčivý. Přiblížíme si krátce historii Vřesové studánky, abychom pochopili, jaký význam má pro věřící.

První kaple u Vřesové studánky vznikla už za vlády Žerotínů (17. stol). Alžběta Juliána, hraběnka z Oppersdorfu, žena Žerotína Přemyslava III. nechala na místě postavit dřevěnou kapli kolem roku 1654.¹

V drsném prostředí Jeseníků dřevěné stavby vydržely sotva několik let, a tak se často obnovovaly a opravovaly. Kromě kaple se na místě Vřesové studánky nacházelo také další hospodářské stavení a později zde vznikl podle historiků hostinec. „*Ve starých písemnostech vízemborské fary je uložen*

¹ POLÁCH, D., et al. *Vřesová studánka*. 1.st ed. 2015. ISBN 978-80-86528-59-5. str. 49

doklad, podle kterého měl být kolem roku 1820 postaven hostinec s útulnou pro poutníky. Realizovat ho měl jistý Schwarzer z Koutů, patrně tesař.“²

Kapli na Vřesové studánce začali lidé zvelebovat v devatenáctém století, kdy kromě poutí získávala na popularitě i turistika. První zděná, respektive kamenná kaple, vznikla na vrcholu Vřesové studánky v roce 1846. Na začátku dvacátého století (r. 1921) postihla svahy v okolí studánky přírodní katastrofa. Došlo k mohutným sesuvům půdy a povodním, které připravily o život několik lidí. Sesuvy půdy narušily statiku kaple, a proto bylo rozhodnuto, že na jejím místě vyroste zcela nový kostel.³ „V roce 1925 zpracoval Seidl projektovou dokumentaci na novou dřevěnou stavbu v barokizujícím pojetí, kterou bylo možné označovat za kostelík. Zdařilý návrh schválil Památkový úřad v Brně, který ocenil přizpůsobení stavby okolní krajině. Vadou na kráse byla odhadovaná výše nákladů, která činila 142 tisíc Kč.“⁴

Nový dřevěný kostel se podařilo dokončit a vysvětit v roce 1927. O oblíbenosti místa svědčí tato citace z odborné literatury: „Slavnostní vysvěcení kostelíka se konalo v neděli 11. září 1927 a přes velmi špatné počasí, provázené silným deštěm a bouří, se ho zúčastnilo šest tisíc lidí.“⁵

Na jaře 1946 zasáhl kostelík blesk a stavba shořela. Chata, která s kostelem sousedila, požáru unikla. Turistům sloužila až do roku 1988, kdy byla srovnána se zemí. Důvodem byl její neutěšený stav a jeho příčinou prakticky nulové investice za doby komunistického režimu. Demolicí zchátralého stavení byl pověřen Místní národní výbor Dubicko, který ji měl provést 30. října 1988.⁶

² POLÁCH, D., et al. *Vřesová studánka*. 1.st ed. 2015. ISBN 978-80-86528-59-5. str. 57

³ POLÁCH, D., et al. *Vřesová studánka*. 1.st ed. 2015. ISBN 978-80-86528-59-5. str. 82-83

⁴ Tamtéž, str. 84

⁵ Tamtéž, str. 90

⁶ Tamtéž, str. 113

(A) TEORETICKÁ ČÁST

3 Výzkum médií

3.1 Proč zkoumat média

Než přistoupíme k samotné analýze novinových článků, je nutné si odpovědět na otázku, proč vlastně média zkoumat. Prvním impulzem může být třeba snaha zjistit, zda nám média nelžou, jestli jsou zprávy, které veřejnosti dodávají, pravdivé.

Jakkoli prostá se taková otázka může zdát, ve skutečnosti představuje jeden z hlavních důvodů výzkumu médií. V této souvislosti můžeme mluvit například o vyváženosti zpravodajství nebo o jeho objektivitě. I když právě objektivita se měří poměrně obtížně. Zvláště, pokusíme-li se ji hodnotit pomocí kvantitativních metod výzkumu. Proč tomu tak je vysvětluje Sedláková: „*Je velmi problematické operacionalizovat a následně posuzovat, které prvky textu přispívají k jeho pozitivnímu, neutrálnímu či negativnímu vyznění. Taková kategorizace je vždy do značné míry ovlivněna hodnotovou orientací výzkumníka, a to i ve chvíli, kdy se bude snažit ji reflektovat,*“⁷ upozorňuje Sedláková. Nicméně dodává: „*Ale ano, v každém textu lze posoudit, zda obsahuje hodnotově neutrální či zabarvená označení nebo klišé, zda dává prostor všem zainteresovaným stranám a zda uvádí relevantní argumenty.*“⁸

Při výzkumu médií se můžeme ptát i na to, proč zrovna některá témata se média rozhodla prezentovat, a proč jiná témata nechala bez povšimnutí. Odpovědí na tyto otázky se zabývá například teorie nastolování témat neboli Agenda setting. Jaké důsledky má nastolování témat pro konzumenty zpráv vysvětluje Maxwell McCombs ve stejnojmenné knize: „*O téměř všech zájmech ve veřejné agendě platí, že se občané zabývají zprostředkovanou skutečností, realitou poskládanou ze zpráv novinářů.*“⁹ Fakt, že žijeme ve světě, který nám zprostředkovávají jiní lidé a organizace (novináři a média) už stojí za pozornost sám o sobě. Je dobré o tom vědět a užitečné zkoumat. „*Schopnost ovlivňovat významnost témat ve veřejné agendě se označuje jako schopnost zpravodajských médií nastolovat agentu,*“¹⁰ dodává McCombs.

Ptáme-li se na to, jak dobře svoji práci média dělají, opět se neobejdeme bez výzkumu médií. Studovat nemusíme jen jejich samotný obsah, ale celé mediální systémy – stejně tak i souvislost mezi ekonomikou a médii, médii a politikou, a podobně.

⁷ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9. Str. 304

⁸ Tamtéž, str. 303

⁹ MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2. Str. 25

¹⁰ Tamtéž, str. 26

Z uvedeného vyvozujeme, že důvodů, proč média studovat, je víc a další budou zřejmě přibývat tak, jak se bude mediální trh proměňovat v čase, což je patrné už dnes s příchodem nových médií a sociálních sítí, které roli tradičních médií často přebírají.

Podstata našeho zájmu o média, ať už jde o tradiční nebo nová, by však vždycky měla zůstat stejná, a to zjistit, zda plní funkce, které od nich společnost očekává a které si v některých případech i ukotvila v zákoně – zejména, pokud jde o média veřejnoprávní.

3.2 Jak zkoumat média

Výzkum médií kombinuje různé vědní prvky a přístupy od mediálních studií, lingvistiky, sociologie až po psychologii. A ačkoli existuje mnoho možností, jak k výzkumu médií přistupovat, základní rozdělení je dvojí – kvantitativní a kvalitativní metody. Oboje má svoje výhody a nevýhody. Zatímco kvantitativní metody jsou vhodné pro zkoumání většího vzorku médií a nabízí obecnější závěry, kvalitativní metody jdou více do hloubky, hledají příčiny jevů, ale na rozdíl od kvantitativních metod často nedokážou nahlížet na mediální systém jako celek.

V další části práce si přiblížíme obsahovou analýzu, coby základní postup kvantitativního přístupu k výzkumu médií.

3.3 Obsahová analýza

*„Stručně bývá charakterizována jako výzkumná technika kvantitativní, systematické a objektivní popis zjevného obsahu komunikace,“*¹¹ uvádí k obsahové analýze Sedláková. Kvantitativní v tomto případě znamená, že se snaží obsáhnout jednak relativně větší části médií nebo jejich obsahu, a především že výsledky zjištění kvantifikuje. Díky tomu můžeme data, která nám kvantitativní analýza přinesla, mezi sebou porovnávat a měřit. To je hlavní výhoda této analýzy. Pomocí obsahové analýzy můžeme měřit například prostor, který v médiích dostává politika nebo sociální témata, zaměřit se můžeme na rozsah reklamy a podobně. Námětů, které takto můžeme zkoumat, je velké množství.

Nevýhoda obsahové analýzy leží v jejím teoretickém základu. Ten totiž předpokládá, že významy jsou v médiích předávány příjemcům zpráv bez zkreslení a tak, jak byly původně zamýšleny autorem textu. Jenže realita může být jiná. *„Jestliže významy jsou kulturně, sociálně a kontextově podmíněné a jsou v procesu sociální a mediální konstrukce reality neustále průběžně vyjednávány, ustavovány, stvrzovány a reprodukovány a jakákoli fakta jsou považována za dohodnutá, nelze pevně a jednoznačně stanovit ani význam jednotlivých sdělení,“*¹² upozorňuje Sedláková.

Z toho je zřejmé, že obsahová analýza je nevhodná například pro měření objektivit médií. Pokud jsou totiž významy a jejich vnímání kulturně podmíněny, nemůže je prostá kvantifikace změřit a porovnávat.

Nicméně je třeba zdůraznit, že obsahová analýza je osvědčenou výzkumnou metodou, jejíž výsledky mají relevantní vypovídací hodnotu. Pouze je třeba předem a důkladně zvážit, co konkrétně budeme touto metodou analyzovat.

¹¹ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9. str. 291

¹² Tamtéž, str. 296

3.4 Kvalitativní výzkum médií

Zaměřme se nyní na kvalitativní výzkum médií. Metod, jak média kvalitativně zkoumat, je více – jde například o analýzu diskurzu, která si mimo jiné všímá vztahů mezi mediální produkcí a sociálním prostředím, ve kterém zprávy vznikají.¹³ Další metodou je interpretativní analýza – podrobněji si ji přiblížíme v další kapitole, protože půjde o hlavní výzkumnou metodu naší práce.

Kvalitativní výzkum médií dává výzkumníkovi relativně široké pole působnosti. Narozdíl od kvantitativní metody, kterou jsme stručně probrali v předchozí kapitole.

„Zatímco při realizaci kvantitativního šetření má badatel výzkumnou cestu vytyčenou hypotézami, které formuloval a jež ukazují, jaké statistické procedury a testy musí udělat, aby mohl posoudit jejich platnost, na poli kvalitativním je takřka ponechán svému osudu a je jen na něm, jak se s průběžně získávanými daty a jejich zpracováním vypořádá,“¹⁴ vysvětluje Sedláková.

Z uvedeného by se mohlo zdát, že kvalitativní metoda je na realizaci snazší, protože výzkumník není limitován přesnými statistickými postupy ani nemusí nutně vytvářet kódovací listy a podobně. Kvalitativní přístup spočívá především v analýze textu a jeho interpretaci. V tom může také ležet největší slabina této metody. *„Zde se skrývá zásadní úskalí práce s kvalitativními daty, a to je jak takzvaná přeinterpretace, tak vnášení či podsouvání vlastních soudů či očekávání výzkumníka,“¹⁵ varuje Sedláková.*

3.5 Hlavní metoda práce – interpretativní analýza

Hlavní metodou, kterou použijeme v analytické části bakalářské práce, bude interpretativní analýza. Jedná se o kvalitativní metodu výzkumu, jejímž hlavním úkolem je odhalit kontext zkoumaných textů. Kronicková ji definuje takto: *„Jde o přístup, který zdůrazňuje hluboké porozumění materiálu, který máme k dispozici. Klade důraz na uvědomování si vzájemného propojení „faktu“ a „hodnoty“ a na hledání významu uvnitř materiálu v kontextu, v němž vznikl.“¹⁶*

Pokud jde o analýzu novinových článků, hodí se interpretativní analýza k rozkrytí toho, jaký skutečný kontext je mediálním sdělením vyslán směrem ke konzumentům zpráv.

Ačkoli je interpretativní analýza relativně volně teoreticky ukotvená, mantinely samozřejmě má. Kronicková uvádí dva základní principy, kterými by se měl výzkumník řídit:

„1) Text musíme pochopit z jeho vlastního kontextu, a ne z kontextu výzkumníkova. Hirsh například rozlišuje mezi významem textu (meaning) a signifikancí (significance) textu. Význam je zahrnut v textu, zatímco signifikance odkazuje na důležitost nebo účinek textu na čtenáře. Účelem analýzy textu je postihnout význam, nikoliv jeho signifikanci.

2) Jednotlivým částem může porozumět pouze ve vztahu k celku a celek pochopíme pouze

¹³ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4. str. 169

¹⁴ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9. str. 395

¹⁵ Tamtéž str. 397

¹⁶ KRONICK, Jane C.; KŘÍŽOVÁ, Iva; RABUŠIC, Ladislav. Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat/Alternative Methodologies for the Analysis of Qualitative Data. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 1997, 57-67.

ze znalosti jeho částí. Rozlišujeme dva samostatné stupně interpretace: výklad slov a slovních spojení a výklad většího významu jednotlivých úryvků a celku. Zásadní význam má vytvoření kontextu, který nejen řídí výklad, ale stává se i hlavní zbraní ve zjišťování validity interpretace.¹⁷

Z uvedeného vyvozujeme, že hlavním negativem interpretativní analýzy je nebezpečí, že výzkumník sklouzne do příliš osobní roviny – kontext hledá ze svého úhlu pohledu. Aby se toto riziko minimalizovalo, je dobré o něm jednak vědět a také analýzu podložit teoretickými znalostmi.

„I tak volná metodologie, jakou je interpretativní přístup, vyžaduje hluboké vědecké poznatky, neboť se spoléhá na adekvátní porozumění kontextu a na zdůvodněné odmítání jiných, alternativních vysvětlení,¹⁸ upozorňuje Kronicková.

3.6 Metoda analýzy obrazu

V případě našeho bakalářského projektu je metoda analýzy obrazu pouze doplňkovou formou práce hlavního tématu. Jak už ostatně z názvu vyplývá, metoda se zaměřuje na zkoumání vizuální formy obrazového sdělení. Na této metodě je zajímavé, jak se v průběhu času měnila. Dříve se totiž analýza obrazu nepovažovala za příliš důležitou metodu výzkumu. „Jedním z důvodů bylo přesvědčení, že na rozdíl od textových sdělení je obrazový záznam relativně věrným obrazem skutečnosti, protože využití záznamového přístroje vylučuje nežádoucí zkreslení při zprostředkování skutečnosti (týká se především sdělení používaných pro zpravodajské rubriky).“¹⁹

Dnes už víme, že fotografie i film jsou bohatými tvůrčími prostředky, kterými se dá realita zachycovat, ale i měnit. Význam analýzy obrazu roste v poslední době s tím, jak stoupá význam sociálních médií – ta jsou často zaměřena právě na předávání informací pomocí obrazu.

Jak může mediální pracovník (fotograf) se snímkem pracovat a měnit tak jeho vyznění, tím pádem i působení na publikum? „Přehodnocení spíše pasivnějšího postoje k vizuální analýze bylo posíleno uvědoměním si toho, že i přes použití záznamových přístrojů dochází při vzniku obrazového záběru k několikanásobné selekci (například k výběru místa, ze kterého bude obrazový záznam pořízen, k určení pozice kamery nebo fotoaparátu, k výběru části skutečnosti, která bude zaznamenána, k výběru pouze jednoho nebo jen několika záběrů z většího množství, které potom editor určí jako reprezentanta k informacím o dané události).“²⁰

(B) ANALYTICKÁ ČÁST HLAVNÍHO TÉMATU OBNOVY POUTNÍHO MÍSTA

¹⁷ KRONICK, Jane C.; KŘÍŽOVÁ, Iva; RABUŠIC, Ladislav. Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat/Alternative Methodologies for the Analysis of Qualitative Data. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 1997. str. 57-67.

¹⁸ Tamtéž, str. 57-67.

¹⁹ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4. str. 73

²⁰ Tamtéž, str. 156

4 Analýza vybraných novinových článků

V předchozích částech jsme si přiblížili výzkum médií a vybrali hlavní a vedlejší metodu, kterou budeme v naší práci používat. Hlavní výzkumnou metodou bude interpretativní analýza, vedlejší analýza obrazu. V následujících částech textu si vybereme zdroje pro jednotlivé analýzy, stanovíme si výzkumné otázky a provedeme samotný rozbor textu.

4.1 Výběr zdrojů

Pro interpretativní analýzu je zvlášť důležitý výběr zdrojů – v našem případě vzorků médií, které budeme interpretovat. „*Interpretativní přístup vyžaduje texty, jež jsou důležité samy o sobě, to znamená, že to jsou texty, které samotné mají mimořádnou důležitost,*“²¹ vysvětluje Kronicková.

Pro výzkum v naší práci jsme zvolili články, které musely splnit tato kritéria:

- Vznikly mezi lety 2015 až 2016, kdy se téma obnovy poutního místa na Vřesové studánce nejčastěji mediálně probíralo.
- Vybrané médium se muselo tématu věnovat v uvedeném časovém intervalu kontinuálně – tedy informovat o počátku kauzy, jejím průběhu i ukončení. To je zásadní, abychom měli komplexní obraz o práci konkrétního média.
- Téma obnovy poutního místa bylo voleno jako hlavní předmět článku.
- Médium mělo redakční zastoupení v Olomouckém kraji, který je pro Vřesovou studánku spádovou oblastí.

Uvedená kritéria splnily webové servery *iDnes.cz* a *Šumperský a jesenický deník*. Každý z těchto serverů publikoval v uvedeném období trojici článků, které měly definované parametry výběru. Celkem tedy budeme analyzovat šest článků – tři z každého média.

²¹ KRONICK, Jane C.; KŘÍŽOVÁ, Iva; RABUŠIC, Ladislav. Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat/Alternative Methodologies for the Analysis of Qualitative Data. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 1997. str. 57-67.

Seznam analyzovaných článků *iDnes.cz*:

*Za komunistů chata z Vřesové studánky zmizela, nadšenci ji chtějí zpět*²²
*Horská chata zničí unikátní místo v Jeseníkách, varují ochránci přírody*²³
*Ministerstvo zpřísnilo podmínky pro výstavbu u Vřesové studánky*²⁴

Seznam analyzovaných článků *Šumperský a jesenický deník*:

*Spolek chce na Vřesové studánce obnovit kostel*²⁵
*Obnově staveb na Vřesové studánce chtějí zabránit ekologové*²⁶
*Obnova Vřesové studánky prodlouží přípravu. Musí důkladně řešit vliv na přírodu*²⁷

Oba zpravodajské servery si ještě krátce přiblížíme.

iDnes.cz

Zpravodajský portál *iDnes* informuje o událostech v Česku i v zahraničí, prostřednictvím zpravodajské sekce Kraje se věnuje také zpravodajství ze šumperského a jesenického okresu. *iDnes* patří do vydavatelské společnosti MAFRA, podobně jako další zpravodajská periodika *MF Dnes*, *Lidové noviny*, *Metro* nebo *týdeník 5 + 2*. Společnost patří do holdingu Agrofert, který je aktuálně ve svěřeneckém fondu předsedy hnutí ANO 2011 a bývalého premiéra Andreje Babiše.

²² MF DNES, Rostislav Hányš. Za komunistů chata z Vřesové studánky zmizela, nadšenci ji chtějí zpět. In: *Olomouc.iDNES.cz* [online]. 2015 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://olomouc.idnes.cz/plany-obnovy-chaty-kaple-vresova-studanka-jeseniky-otmar-oliva-pw1-/olomouc-zpravy.aspx?c=A150701_2174337_olomouc-zpravy_mip

²³ PRO IDNES.CZ, Petr Starý. Horská chata zničí unikátní místo v Jeseníkách, varují ochránci přírody. In: *Cestovani.iDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://cestovani.idnes.cz/vresova-studanka-jeseniky-nova-chata-spor-fiw-/po-cesku.aspx?c=A160420_173236_po-cesku_tom

²⁴ MF DNES, Rostislav Hányš. Ministerstvo zpřísnilo podmínky pro výstavbu u Vřesové studánky. In: *Olomouc.iDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://olomouc.idnes.cz/obnova-vresove-studanky-jeseniky-ministerstvo-zivotniho-prostredi-priroda-kaple-chata-gbb-/olomouc-zpravy.aspx?c=A161004_2277109_olomouc-zpravy_lds

²⁵ Spolek chce na Vřesové studánce obnovit kostel a chatu. *WWW - Domáci zprávy* [online]. 2015 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/spolek-chce-na-vresove-studance-obnovit-kostel-a-chatu-20150702.html

²⁶ Obnově staveb na Vřesové studánce chtějí zabránit ekologové. In: *Sumpersky.denik.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/obnove-staveb-na-vresove-studance-chceji-zabranit-ekologove-20160303.html

²⁷ KRŇÁVEK, Petr. Obnova Vřesové studánky prodlouží přípravu. Musí důkladně řešit vliv na přírodu. In: *Sumpersky.denik.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/obnovu-vresove-studanky-ceka-dukladne-posouzeni-vlivu-na-prirodu-20160929.html

Deník – Šumperský a jesenický deník

Šumperský a jesenický deník patří do mediální skupiny Vltava Labe Media. Skupina vydává regionální mutace Deníku po celé České republice, konkrétně se jedná o 70 titulů. *Šumperský a jesenický deník* se zaměřuje na zpravodajství ze severu Olomouckého kraje. Předchůdcem *Deníku* byl v devadesátých letech *Moravský sever*, později *Region*.

4.2 Stanovení výzkumných otázek

Po stanovení výzkumného vzorku můžeme přistoupit k určení výzkumných otázek. Ty byly voleny tak, aby odpovídali hlavnímu zadání bakalářské práce – tedy mediální reflexi obnovy poutního místa na Vřesové studánce. Proto jsme stanovili dvě hlavní výzkumné otázky a jednu vedlejší, kterými se budeme v rámci interpretativní analýzy novinových článků zabývat. Jde o tyto otázky:

Jak iDnes.cz a Šumperský a jesenický deník reflektovaly náboženský rozměr kauzy obnovy poutního místa na Vřesové studánce?

Jak iDnes.cz a Šumperský a jesenický deník reflektovaly ekologický rozměr kauzy obnovy poutního místa na Vřesové studánce?

Vedlejší výzkumnou otázkou bude:

Jak se iDnes.cz a Šumperskému a jesenickému deníku podařilo obě témata zachytit po obrazové stránce?

Nyní můžeme přistoupit k vlastní analýze článků. Konsekvence jednotlivých analýz byla volena takto:

- 1) Interpretativní analýza první výzkumné otázky v *iDnes.cz* a pak totéž v *Šumperském a jesenickém deníku*
- 2) Interpretativní analýza druhé výzkumné otázky v *iDnes.cz* a pak totéž v *Šumperském a jesenickém deníku*
- 3) Vedlejší výzkumná otázka zjišťována formou analýzy obrazu nejprve v *iDnes.cz* a pak v *Šumperském a jesenickém deníku*

4.3 Jak média refletovala náboženský rozměr Vřesové studánky

4.3.1 Články zveřejněné v iDnes.cz

První článek o záměru obnovit poutní místo na Vřesové studánce v Jeseníkách přinesl server iDnes v roce 2015. Samotný nadpis článku „*Za komunistů chata z Vřesové studánky zmizela, nadšenci ji chtějí zpět*“²⁸ čtenářům předkládá, že lidé, kteří se o obnovu místa snaží, jsou „nadšenci“²⁹.

Upozaduje tím skutečnost, že iniciativa vznikla od poutníků, kteří založili Spolek na obnovu poutního místa Vřesová studánka. Text dále pokračuje: „*Vřesová studánka je jedním z nejnavštěvovanějších míst Jeseníků, turisté tu však naleznou jedinou stavbu – zastřešení vodního pramene. Změnit to chce nově založený spolek, jehož členové chtějí na místě obnovit turistickou chatu a také kapli,*“³⁰ Článek v iDnes se zaměřuje na souvislost poutního místa s turistickým ruchem – v citovaném úryvku uvádí, že místo aktuálně navštěvují turisté – o věřících a poutnících se v této části nezmiňuje. Obnovu poutního místa a náboženství propojuje článek v iDnes.cz až ve druhé polovině textu, kde odkazuje na historii poutního místa a poskytuje prostor k vyjádření mluvčímu Olomouckého arcibiskupství. Přesto i v této části zprávy je pojem náboženství zmiňován jen okrajově.

Druhý reflektovaný článek vyšel na iDnes.cz 26. dubna 2016 s titulkem *Horská chata zničí unikátní místo v Jeseníkách, varují ochránci přírody*.³¹ Titulek má ve čtenářích vyvolat pocit, že o negativních dopadech obnovy poutního místa je už rozhodnuto. Spirituální rozměr místa je v textu zajímavě zmiňován – nepostihuje totiž spiritualitu v kontextu s křesťanstvím a obnovou kaple, ale v souvislosti s přírodou: „*Přírodní a spirituální hodnoty přírody hlavního hřebene Jeseníků patří mezi to nejcenější, co u nás máme. Jsem přesvědčen, že komercializace tohoto místa nejen nenávratně poškodí zdejší přírodu a kvalitu krajinného rázu, ale rovněž nevhodně překryje to, o co jistě skutečným poutníkům jde zejména: tichou spiritualitu tohoto místa,*“³² tvrdí v článku bývalý ministr životního prostředí Ladislav Miko. Následující citace dalšího představitelů odpůrců obnovy poutního místa obsahuje podobné vyjádření: „*Příroda sama je zde chrámem.*“³³ Křesťanský rozměr obnovy poutního místa článek nerozebírá. Na závěr dává prostor přívržencům obnovy. Autor článku ale jejich obhajobu relativizuje použitím slovesa „slibují“ a částice „prý“. „*Spolek pro obnovu poutního místa Vřesová studánka opakovaně zdůrazňuje, že je ochoten se přizpůsobit ochránářským podmínkám, aby stavby nenarušily přírodu. Slibují, že kaplička ani chata nebudou mít na životní prostředí negativní dopad. Jejich akce prý má být nevýdělečná a ekologicky nezávadná.*“³⁴

²⁸ MF DNES, Rostislav Hányš. Za komunistů chata z Vřesové studánky zmizela, nadšenci ji chtějí zpět. In: *Olomouc.iDNES.cz* [online]. 2015 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://olomouc.idnes.cz/plany-obnovy-chaty-kaple-vresova-studanka-jeseniky-otmar-oliva-pw1-/olomouc-zpravy.aspx?c=A150701_2174337_olomouc-zpravy_mip

²⁹ Tamtéž

³⁰ Tamtéž

³¹ PRO IDNES.CZ, Petr Starý. Horská chata zničí unikátní místo v Jeseníkách, varují ochránci přírody. In: *Cestovani.iDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://cestovani.idnes.cz/vresova-studanka-jeseniky-nova-chata-spor-fiw-/po-cesku.aspx?c=A160420_173236_po-cesku_tom

³² Tamtéž

³³ Tamtéž

³⁴ Tamtéž

Poslední zkoumaný článek z *iDnes* pochází z 5. října 2016 a nese název *Ministerstvo zpřísnilo podmínky pro výstavbu u Vřesové studánky*.³⁵ Článek dává prostor především kritikům záměru obnovy poutního místa, kteří rozhodnutí ministerstva vítají. Objevuje se odkaz ke spiritualitě, nikoli však křesťanské. „Těžko se dá věřit tvrzení, že projekt je citlivý k životnímu prostředí, respektuje přírodní hodnoty a vytváří s krajinou harmonický celek. Zajít na občerstvení je možné nedaleko na Červenohorském sedle, ale zažít klid a duchovní harmonii hor můžeme právě na Vřesové studánce,“³⁶ uvedl předseda Společnosti přátel Jeseníků Ondřej Bačík. Autor článku dále v grafickém boxu krátce popisuje historii poutního místa. Na závěr dává prostor příznivci projektu obnovy poutního místa: „Náš návrh se jen vrací ke kořenům, ke kulturní, religiózní a turistické tradici místa a navazuje na tuto tradici podporou takzvané měkké turistiky. Tato forma turistiky, na rozdíl od výstavby velkých hotelů, sjezdovek a lanovek, podstatně významněji přispívá k poznání a pochopení nejcennějších částí přírody a tím i k ekologickému vzdělávání a výchově veřejnosti.“³⁷

Tabulka 1

Počet citačních zdrojů *iDnes*

Číslo článku	Citace odpůrců obnovy	Citace příznivci obnovy	Citace představitelů církve
1	0	4	1
2	3	1	0
3	3	1	0

Popisek: Tabulka znázorňuje počet a druh citací v *iDnes.cz* v rámci analyzovaných článků.

4.3.2 Články zveřejněné v Deníku

2. července 2015 si novou iniciativu k obnově poutního místa vybírá jako téma *Šumperský a jesenický deník*. Při komparativním srovnání textu s prvním analyzovaným článkem na *iDnes.cz* zvolil *Deník* už v titulku článku jiný postup, když použil nadpis *Spolek chce na Vřesové studánce obnovit kostel a chatu*.³⁸ Na rozdíl od *iDnes* titulek odkazuje na spolek, nikoli na nadšence a zároveň v titulku předřazuje kostel před chatu. Autor článku se k záměru na obnovu poutního místa staví pozitivně, když hned v úvodu článku zmiňuje, že jak kostel, tak kaple „má respektovat horský ráz lokality, duchovní využití staveb a zároveň komorní charakter původních objektů.“³⁹ Článek v *Deníku* ještě čtenáře upozorňuje na to, že: „Vřesová studánka by nebyla prvním vzkříšeným poutním místem v Jeseníkách. Před dvaceti lety se podařilo obnovit kostel Panny Marie Pomocné u Zlatých Hor. Poutní místo zlikvidoval komunistický režim.“⁴⁰

³⁵ MF DNES, Rostislav Hányš. Ministerstvo zpřísnilo podmínky pro výstavbu u Vřesové studánky. In: *Olomouc.iDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://olomouc.idnes.cz/obnova-vresove-studanky-jeseniky-ministerstvo-zivotniho-prostredi-priroda-kaple-chata-gbb-olomouc-zpravy.aspx?c=A161004_2277109_olomouc-zpravy_lds

³⁶ Tamtéž

³⁷ Tamtéž

³⁸ Spolek chce na Vřesové studánce obnovit kostel a chatu. *WWW - Domácí zprávy* [online]. 2015 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/spolek-chce-na-vresove-studance-obnovit-kostel-a-chatu-20150702.html

³⁹ Tamtéž

⁴⁰ Tamtéž

4. března 2016 vyháází v *Šumperském a jesenickém deníku* článek s názvem *Obnově staveb na Vřesové studánce chtějí zabránit ekologové*.⁴¹ V porovnání s textem na *iDnes.cz – Horská chata zničí unikátní místo v Jeseníkách, varují ochránci přírody* – je titulek v *Deníku* méně agresivní. Všimněme si, že autor článku píše v textu o „obnově“ nikoli o „stavbě“ – naznačuje tím, že na místě Vřesové studánky má vzniknout něco, co tam už v minulosti stávalo. Perex článku je koncipován takto: „*Proti chystané obnově poutního místa na Vřesové studánce v Jeseníkách se postavily ekologické organizace. Chtějí zabránit výstavbě kostelíku a horské chaty, které zde stály do druhé poloviny 20. století. Tvrdí, že by projekt vedl ke zničení zdejší cenné přírody. Zástupci spolku, který obnovu iniciuje, to odmítají.*“⁴² Autor článku zde stanoviska ekologů rámuje slovesem „*tvrdí*“, tedy nepředkládá jejich názory za fakta. Stejně jako v titulku text upozorňuje na to, že stavby už na Vřesové studánce stály v minulosti. Otázku víry, spirituality nebo křesťanství však článek vůbec nereflektuje.

Poslední zkoumaný text deníku uvozuje titulek *Obnova vřesové studánky prodlouží přípravu. Musí důkladně řešit vliv na přírodu*.⁴³ Článek informuje o rozhodnutí úřadů, které nařídily přísnější zkoumání možných vlivů obnovy poutního místa na životní prostředí. Na náboženskou tematiku text neodkazuje vůbec.

Tabulka 2

Počet citačních zdrojů *Šumperský a jesenický deník*

Číslo článku	Citace odpůrců obnovy	Citace příznivců obnovy	Citace představitelů církve
1	0	4	0
2	3	2	0
3	1	1	0

Popisek: Tabulka znázorňuje počet a druh citací v *Deník.cz* v rámci analyzovaných článků.

4.4 Jak média refletovala ekologický rozměr stavby kaple na Vřesové studánce

4.4.1 Články zveřejněné v *iDnes.cz*

Nyní se zaměříme na to, jak média refletovala ekologickou otázku obnovy poutního místa na Vřesové studánce. Postupovat budeme stejně jako v předchozí kapitole. Zkoumat budeme tytéž články a ve stejném pořadí, ale z perspektivy prezentace ekologických témat.

„*Za komunistů chata z Vřesové studánky zmizela, nadšenci ji chtějí zpět*“.⁴⁴ Článek se v úvodu zabývá historií Vřesové studánky hlavně z pohledu turistického ruchu. Ekologické otázky se tento text

⁴¹ Obnově staveb na Vřesové studánce chtějí zabránit ekologové. In: *Sumpersky.denik.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/obnove-staveb-na-vresove-studance-chteji-zabranit-ekologove-20160303.html

⁴² Tamtéž

⁴³ KRŇÁVEK, Petr. Obnova Vřesové studánky prodlouží přípravu. Musí důkladně řešit vliv na přírodu. In: *Sumpersky.denik.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/obnovu-vresove-studanky-ceka-dukladne-posouzeni-vlivu-na-prirodu-20160929.html

⁴⁴ MF DNES, Rostislav Hányš. Za komunistů chata z Vřesové studánky zmizela, nadšenci ji chtějí zpět. In: *Olomouc.iDNES.cz* [online]. 2015 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: <http://olomouc.idnes.cz/plany->

nevěnuje vůbec – popisuje jen samotný záměr výstavby. Přesto je důležité tento text do výzkumného souboru zahrnout, protože je to první článek ve zkoumané sérii, kterým se *iDnes* tématu Vřesové studánky věnoval. Zároveň pak v porovnání s následujícími texty budeme moci snáze vidět dynamiku tématu v čase.

Další text s názvem *Horská chata zničí unikátní místo v Jeseníkách, varují ochránci přírody*⁴⁵ vyšel na *iDnes* 26. dubna 2016. Titulek se soustřeďuje pouze na chatu a stavbu kaple opomíjí. Vyznění titulku je imperativní, když čtenářům kategoricky sděluje, že unikátní místo v Jeseníkách bude stavbou chaty zničeno. V perexu článku jeho autor čtenáře informuje o tom, že na ekologická rizika stavby upozorňuje i (v té době) bývalý ministr životního prostředí, čímž se odpůrcům obnovy poutního místa snaží autor článku dodat více legitimacy. Článek dále čtenářům předkládá názor zmiňovaného politika: „*Vírou motivovaný zájem o krásné a duchovně významné místo by neměl být zneužíván pro podnikatelské záměry, které jsou s místem neslučitelné kvůli drastickým dopadům. Věřící jsou tedy na hřebenu vítání, auta, zpevněné cesty a výstavba ubytovacích zařízení však sem podle mého názoru jednoznačně nepatří.*“⁴⁶ Text, který dává prostor několika odpůrcům záměru obnovy poutního místa, rozdělil autor mezititulky, kterými míří na emoce čtenářů: „*Vzácné rostliny v ohrožení*“⁴⁷ a „*Hluk a odpadky*“.⁴⁸ Článek na *iDnes.cz* zároveň čtenáře nepřímou vybízí k tomu, aby se zapojili do petice, která proti obnově poutního místa bojuje: „*Součástí kampaně je i petice a písemný nesouhlas, který mohou zájemci poslat třeba ministrovi životního prostředí Richardu Brabcovi, olomouckému arcibiskupovi Janu Graubnerovi nebo krajskému úřadu. Podrobnosti najdete na webu www.zachranmevresovsoustudanku.cz.*“⁴⁹ Autor článku dále parafrázuje vyjádření ekologických organizací a vědců (bez uvedení zdrojů) takto: „*Upozorňuji, že v pozadí jsou především podnikatelské zájmy, a ne zvelebení místa, kam míří věřící.*“⁵⁰ Ve čtenářích se tak snaží vyvolat dojem, že obnova poutního místa není iniciativou duchovní, ale především podnikatelskou. V jedné z popisů fotografií, kterou jsou k textu přiloženy, pak autor uvádí, že zachycují místo, kde „*hrozí*“⁵¹ stavba kaple a chaty – slovesem *hrozí* autor článku rámuje čtenářům obnovu poutního místa jako *hrozbu*.

Článek *Ministerstvo zpřísnilo podmínky pro stavbu u Vřesové studánky*⁵² vyšel na *iDnes.cz* 5. října 2016. Článek se zaměřuje na rozhodnutí ministerstva, které požaduje další zkoumání případných vlivů nové kaple a chaty na okolní přírodu. Autor článku dává prostor zástupcům hned tří ekologických organizací, kteří rozhodnutí ministerstva vítají. Čtenáři jsou prostřednictvím citací zástupců těchto organizací informováni o tom, že stavby by vzácnou lokalitu u Vřesové studánky zničily, ačkoli dopady na ekologii se podle nařízení ministerstva mají teprve posuzovat. „*Pro přírodu by to představovalo*

obnovy-chaty-kaple-vresova-studanka-jeseniky-otmar-oliva-pw1-/olomouc-zpravy.aspx?c=A150701_2174337_olomouc-zpravy_mip

⁴⁵ PRO IDNES.CZ, Petr Starý. Horská chata zničí unikátní místo v Jeseníkách, varují ochránci přírody. In: *Cestovani.iDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z:

http://cestovani.idnes.cz/vresova-studanka-jeseniky-nova-chata-spor-fiw-/po-cesku.aspx?c=A160420_173236_po-cesku_tom

⁴⁶ Tamtéž

⁴⁷ Tamtéž

⁴⁸ Tamtéž

⁴⁹ Tamtéž

⁵⁰ Tamtéž

⁵¹ Tamtéž

⁵² MF DNES, Rostislav Hányš. Ministerstvo zpřísnilo podmínky pro výstavbu u Vřesové studánky. In: *Olomouc.iDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://olomouc.idnes.cz/obnova-vresove-studanky-jeseniky-ministerstvo-zivotniho-prostredi-priroda-kaple-chata-gbb-/olomouc-zpravy.aspx?c=A161004_2277109_olomouc-zpravy_lds

enormní zátěž po dobu zhruba tří let. Zcela zásadní je ovšem vliv trvalého osídlení, dramatického zvýšení návštěvnosti a konání různých akcí a poutí, které by v podstatě vedly k zániku evropsky významné lokality a dnešního harmonického rozměru místa,⁵³ cituje autor článku jednoho ze zástupců ekologické organizace. Článek zároveň přináší informace zastávce obnovy poutního místa. Ten na konci textu čtenářům sděluje, že jejich projekt ekologii neohrozí, a naopak jí prospěje: „Náš návrh se jen vrací ke kořenům, ke kulturní, religiózní a turistické tradici místa a navazuje na tuto tradici podporou takzvané měkké turistiky. Tato forma turistiky, na rozdíl od výstavby velkých hotelů, sjezdovek a lanovek, podstatně významněji přispívá k poznání a pochopení nejcennějších částí přírody a tím i k ekologickému vzdělávání a výchově veřejnosti.“⁵⁴

4.4.2 Články zveřejněné v Deníku

První analyzovaný článek v *Deníku*, a to *Spolek chce na Vřesové studánce obnovit kostel a chatu*,⁵⁵ zatím ještě otázku ekologie vůbec neotvírá. Do analýzy byl ale zařazen proto, abychom dokázali popsat dynamiku ekologického tématu v rámci všech tří zkoumaných textů.

Druhý text *Obnově staveb na Vřesové studánce chtějí zabránit ekologové*⁵⁶ už má ekologickou problematiku přímo v titulku. Autor článku uvádí, že problém ve stavbě vidí hned osm ekologických organizací, které spustily informační kampaň: „Cílem je informovat o problematice výstavby veřejnost a získat širokou podporu pro záchranu této lokality před zbytečnou zástavbou a zničením tohoto místa, sdělil Jiří Beneš z Hnutí Duha Olomouc“.⁵⁷ Prostor v textu je poskytnut také představieli Českého svazu ochránců přírody. Článek dále poskytuje prostor zástupci spolku na obnovu poutního místa. Část textu seznamuje čtenáře s tím, že posudky na případné ekologické dopady obnovy poutního místa stále běží a závěry nejsou definitivní. V textu je také uvedena informace, že ekologické spolky se zastánci projektu nejednají: „Ekologické organizace podle jeho slov se zástupci sdružení nejednaly a na pozvání na veřejná vystoupení spolku nereagovaly.“⁵⁸

Třetí zkoumaný článek v *Deníku* vyšel pod titulkem *Obnova Vřesové studánky prodlouží přípravu. Musí důkladně řešit vliv na přírodu*.⁵⁹ Článek informuje o tom, že Spolek pro obnovu poutního místa si bude muset nechat vypracovat podrobnou studii dopadů stavby na životní prostředí. Autor zdůrazňuje, že ministerstvo životního prostředí požaduje splnění jedenácti bodů. Článek dává v první

⁵³ MF DNES, Rostislav Hányš. Ministerstvo zpřísnilo podmínky pro výstavbu u Vřesové studánky. In: *Olomouc.iDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://olomouc.idnes.cz/obnova-vresove-studanky-jeseniky-ministerstvo-zivotniho-prostredi-priroda-kaple-chata-gbb-olomouc-zpravy.aspx?c=A161004_2277109_olomouc-zpravy_lds

⁵⁴ Tamtéž

⁵⁵ Spolek chce na Vřesové studánce obnovit kostel a chatu. *WWW - Domácí zprávy* [online]. 2015 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/spolek-chce-na-vresove-studance-obnovit-kostel-a-chatu-20150702.html

⁵⁶ Obnově staveb na Vřesové studánce chtějí zabránit ekologové. In: *Sumpersky.denik.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/obnove-staveb-na-vresove-studance-chteji-zabranit-ekologove-20160303.html

⁵⁷ Tamtéž

⁵⁸ Tamtéž

⁵⁹ KRŇÁVEK, Petr. Obnova Vřesové studánky prodlouží přípravu. Musí důkladně řešit vliv na přírodu. In: *Sumpersky.denik.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/obnovu-vresove-studanky-ceka-dukladne-posouzeni-vlivu-na-prirodu-20160929.html

části textu prostor příznivcům spolku, když uvádí přímou řeč jednoho ze zástupců spolku: „*Proces EIA celou záležitost výrazně zpomalí. Věřím ale, že závěr bude nakonec určitě kladný, protože míru dopadu projektu lze eliminovat.*“⁶⁰ Dále je poskytnut prostor (opět formou citace) zástupci ochránců přírody, kteří se stavbou nesouhlasí.

4.5 Analýza obrazu (AO)

Po interpretativní analýze vybraného vzorku přistoupíme k analýze obrazu tak, jak jsme ji popsali v kapitole 3. 6 této bakalářské práce. Metodu analýzy obrazu aplikujeme na stejný výzkumný vzorek, jaký jsme použili pro interpretativní analýzu. Jen se v tomto případě zaměříme na analýzu vizualizací a fotek.

V tabulce číslo 3 a 4 kvantifikujeme hlavní motivy fotografií nebo vizualizací, které byly ke zkoumaným textům přiloženy. Fotografie a vizualizace jsou v tabulkách rozdělené do dvou hlavních kategorií. První zahrnuje obrazové výstupy, jež obsahují symboly náboženství – typicky kostel nebo kříž. Druhá kategorie shrnuje snímky s přírodní tematikou – tedy takové, kde je hlavním motivem jesenická příroda bez náboženských symbolů.

⁶⁰ KRŇÁVEK, Petr. Obnova Vřesové studánky prodlouží přípravu. Musí důkladně řešit vliv na přírodu. In: *Sumpersky.denik.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/obnovu-vresove-studanky-ceka-dukladne-posouzeni-vlivu-na-prirodu-20160929.html

4.5.1 (AO) iDnes.cz

Popiska: Zcela typická a často se opakující vizualizace jak v iDnes.cz, tak i v Šumperském a jesenickém deníku.⁶¹

Článek *Za komunistů chata z Vřesové studánky zmizela, nadšenci ji chtějí zpět*⁶² nabízí čtenářům dvě vizualizace budoucí podoby chaty a kostela. Jako takzvaná „otvínáková“ fotka, tedy ta, která článek uvozuje a je největší, je prezentovaná vizualizace zobrazující celkový pohled na Vřesovou studánku včetně projektovaných staveb. Největší důraz je ve vizualizaci kladen na velkou turistickou chatu. Vizualizace samotné kaple je na kraji článku obrazově zmíněna v minimalistickém rozměru. Autorskou fotografii neobsahuje text žádnou.

Druhý článek *Horská chata zničí unikátní místo v Jeseníkách*⁶³ obsahuje celkem 12 obrazů, z toho ve dvou případech se opět jedná o vizualizace podobné jako v předešlém případě. Článek otevírá stejná

⁶¹ PRO IDNES.CZ, Petr Starý. Horská chata zničí unikátní místo v Jeseníkách, varují ochránci přírody. In: *Cestovani.iDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://cestovani.idnes.cz/vresova-studanka-jeseniky-nova-chata-spor-fiw-/po-cesku.aspx?c=A160420_173236_po-cesku_tom

⁶² MF DNES, Rostislav Hányš. Za komunistů chata z Vřesové studánky zmizela, nadšenci ji chtějí zpět. In: *Olomouc.iDNES.cz* [online]. 2015 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://olomouc.idnes.cz/plany-obnovy-chaty-kaple-vresova-studanka-jeseniky-otmar-oliva-pw1-/olomouc-zpravy.aspx?c=A150701_2174337_olomouc-zpravy_mip

⁶³ PRO IDNES.CZ, Petr Starý. Horská chata zničí unikátní místo v Jeseníkách, varují ochránci přírody. In: *Cestovani.iDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://cestovani.idnes.cz/vresova-studanka-jeseniky-nova-chata-spor-fiw-/po-cesku.aspx?c=A160420_173236_po-cesku_tom

vizualizace jako text předchozí. Zbýlých 10 fotografií tvoří autorské snímky pořízené v okolí Vřesové studánky. Snímky nejsou poskládány do logického souboru, chybí jim krajinářská kompozice, mají nižší technickou úroveň (na snímcích jsou zobrazeny odlesky čoček v objektivu fotoaparátu). Snímky nezobrazují žádné osoby – popiska pod jedním ze snímků sice na turisty v krajině upozorňuje, lidé ale na záběru vidět nejsou. Z fotografií je patrná opuštěnost místa a rozlehlost okolní jesenické přírody.

Poslední zkoumaný článek *Ministerstvo zpřísnilo podmínky pro výstavbu u Vřesové studánky*⁶⁴ je po obrazové stránce zcela totožný s předchozím textem – stejné jsou snímky, jejich popisky i jejich pořadí.

Tabulka 3

Tematické členění snímků iDnes.cz

Číslo článku	Snímky s obsahem náboženských symbolů	Snímky s přírodní tematikou	Z toho autorské snímky
1	2	0	0
2	4	8	8
3	3	8	8
celkem	9	16	16

Popisek: Tabulka znázorňuje počet tematicky zaměřených fotografií nebo vizualizací v iDnes.cz. Snímky s přírodní tematikou se vyznačovaly především záběry na horskou krajinu v oblasti Vřesové studánky, která spadá pod CHKO Jeseníky. Snímky nábožensky zaměřené obsahovaly symboly křesťanství – typicky kostel nebo kříž.

4.5.2 (AO) Denik.cz

První zkoumaný článek v *Šumperském a jesenickém deníku – Spolek chce na Vřesové studánce obnovit kostel a chatu*,⁶⁵ obsahuje čtyři vizualizace budoucí chaty a kaple. Ústředním snímkem článku je vizualizace, na které je hlavním motivem turistická chata. Další vizualizace znázorňuje budoucí podobu kaple, třetí vizualizace celkový pohled na lokalitu Vřesové studánky.

Druhý článek *Obnově staveb na Vřesové studánce chtějí zabránit ekologové*⁶⁶ je obrazově rozsáhlejší. Kromě čtyř vizualizací tentokrát přibylo dvacet autorských fotografií. Ty sice nezachycují lokalitu Vřesové studánky, ale reportážní formou mapují výstavu o historii Vřesové studánky v šumperském muzeu. Na snímcích jsou zachyceny, mimo návštěvníků výstavy, například artefakty ze zaniklé kaple na Vřesové studánce – jde například o původní dochovaný zvon, fotografie interiéru původní kaple

⁶⁴ MF DNES, Rostislav Hányš. Ministerstvo zpřísnilo podmínky pro výstavbu u Vřesové studánky. In: *Olomouc.iDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://olomouc.idnes.cz/obnova-vresove-studanky-jeseniky-ministerstvo-zivotniho-prostredi-priroda-kaple-chata-gbb-olomouc-zpravy.aspx?c=A161004_2277109_olomouc-zpravy_lds

⁶⁵ Spolek chce na Vřesové studánce obnovit kostel a chatu. *WWW - Domácí zprávy* [online]. 2015 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/spolek-chce-na-vresove-studance-obnovit-kostel-a-chatu-20150702.html

⁶⁶ Obnově staveb na Vřesové studánce chtějí zabránit ekologové. In: *Sumpersky.denik.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/obnove-staveb-na-vresove-studance-chceji-zabranit-ekologove-20160303.html

nebo staré rukopisy. Fotografován je také 3D model Vřesové studánky, který zobrazuje zmenšeninu plánované chaty a kaple. Vřesová studánka je v tomto fotografickém souboru prezentována jako historická součást Jeseníků.

Třetí článek *Obnova Vřesové studánky prodlouží přípravu. Musí důkladně řešit vliv na přírodu*⁶⁷ už je obrazově rigidní – obsahuje dvě vizualizace otištěné v předešlých článcích.

Tabulka č. 4

Tematické členění snímků Denik.cz

Číslo článku	Snímky s obsahem náboženských symbolů	Snímky s přírodní tematikou	Z toho autorské snímky
1	3	0	0
2	17	0	20
3	2	0	2
Celkem	22	0	22

Popisek: Tabulka znázorňuje počet tematicky zaměřených fotografií nebo vizualizací v Denik.cz. Jako snímky s přírodní tematikou byly definovány ty, které se soustředily na krajinu v okolí Vřesové studánky. Snímky nábožensky zaměřené obsahovaly symboly křesťanství – typicky kostel nebo kříž.

4.6 Rešerše širšího mediálního prostoru

Krátce se zaměříme také na jiné zdroje než ty, které jsme dosud analyzovali. K rešerši byl vybrán systém Anopress, který pomocí klíčových slov dokáže vybrat relevantní články ve zvolených médiích – tisku, rozhlase i televizi.

Při zadání textového řetězce „*obnova poutního místa Vřesová studánka*“ systém našel 89 mediálních výstupů, které zvolený výraz obsahovaly. Jejich rozčlenění přibližuje následující tabulka. Rozložení témat v čase pak přibližuje graf. Databáze Anopress pracovala s tištěnými médii (*Aha, Blesk, Hospodářské noviny, Lidové noviny, Metro, Právo, Sport, Deník*), rozhlasem (*Český rozhlas, regionální rozhlasové stanice*), televizí (*Česká televize, Nova, CNN Prima News,*), sociálními sítěmi (*Facebook, Instagram, Twitter, YouTube*) a podcastovými aplikacemi (*ceskepodcasty.cz, iDnes-podcast*).

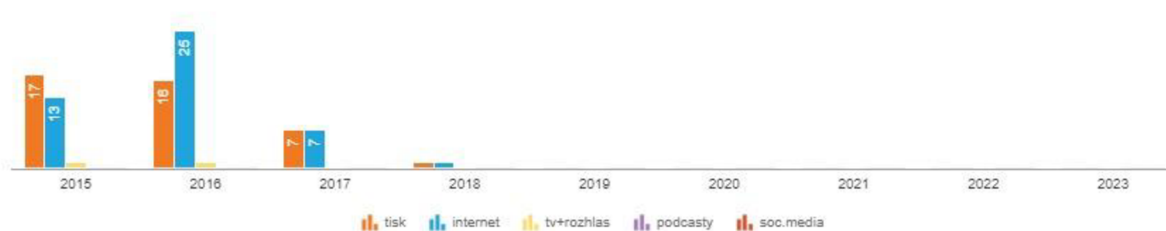
⁶⁷ KRŇÁVEK, Petr. *Obnova Vřesové studánky prodlouží přípravu. Musí důkladně řešit vliv na přírodu*. In: *Sumpersky.denik.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/obnovu-vresove-studanky-ceka-dukladne-posouzeni-vlivu-na-prirodu-20160929.html

Tabulka č.5

Label	tisk	internet	tv+rozhlas	podcasty	soc.media
2015	17	13	1	0	0
2016	16	25	1	0	0
2017	7	7	0	0	0
2018	1	1	0	0	0
2019	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0

Popisek: Tabulka znázorňuje počet výskytu textového řetězce *obnova poutního místa Vřesová studánka* ve zvolených médiích mezi lety 2015 až 2023.

Graf č.1

Popisek: Graf zobrazuje četnost mediálního výskytu tématu *Vřesové studánka* v průběhu let 2015 až 2023.

Tématu obnovy poutního místa na Vřesové studánce se všimá *Český rozhlas Olomouc* v červenci 2015. V reportáži popisuje vznik záměru na obnovu poutního místa.⁶⁸ Stejně zaměřený má také článek v týdeníku *5+2*. Rozepisuje se o okolnostech vzniku iniciativy na obnovu poutního místa. Zdůrazňuje, že nové stavby nemají být replikami původních, ale zcela novými projekty.⁶⁹ *Parlamentní listy* v červenci 2015 otiskly výzvu k připojení se k petici za obnovu poutního místa.⁷⁰

⁶⁸ Obnova Vřesové studánky. *ČRo - Olomouc - Události regionu 17: 00* [online]. 2015 [cit. 2023-04-02].

⁶⁹ HÁNYŠ, Rostislav. Na Vřesovou studánku chtějí vrátit kapli i horskou chatu. *5plus2* [online]. 2015, (26), 2 [cit. 2023-04-02]. ISSN 2570-6985.

⁷⁰ PV. Petice za obnovu poutního místa Vřesová studánka. In: *Parlamentnilisty.cz* [online]. 2015 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/article.aspx?rubrika=1415>

Na jaře 2016 se tématu věnovala také *České televize* – to už bylo v době, kde záměr na obnovu poutního místa napadly ekologické organizace. V reportáži televize zaznívají argumenty pro i proti obnově poutního místa. Zmiňuje se riziko vážného poškození přírody, stejně jako názor, že kostel ani chata přírodu okolo poutního místa nepoškodí.⁷¹ Ačkoli moderátor ČT dodává, že reportérka bude téma dále sledovat, systém Anopress už žádnou další reportáž nevyhledal.

Kauzu rozebírá v březnu 2016 ekologický server *Ekolist.cz*. V textu reflektuje argumenty obou stran – tedy příznivců i odpůrců obnovy poutního místa a zároveň zmiňuje, že oba objekty – tedy kaple i turistická chata, už v minulosti na Vřesové studánce stály.⁷² O konfliktu mezi názory ochránců přírody a zástupci Spolku na obnovu poutního místa Vřesové studánka informuje v březnu 2016 deník *Právo*. Autor textu uvádí impresivní vyjádření obou stran – ochránci přírody v textu tvrdí, že Vřesová studánka bude stavbou kaple a chaty „degradována“, zastánci projektu označují argumenty ochránců přírody za „demagogii“.⁷³ Na webu rozhlasu *Impuls* se přibližně ve stejnou dobu objevuje další článek na toto téma – pojetím se neliší od ostatních.⁷⁴ Deník *Blesk* si tématu poprvé, a podle výstupu z Anopress i naposledy, všímá v říjnu 2016. Článek informuje, že záměr na stavbu kaple a chaty se bude muset podrobit přísnějšímu zkoumání, aby byly jasné jeho dopady na krajinu. Autor článku zmiňuje, že proti záměru jsou ekologické organizace. Zároveň ale dodává, že kaple i chata v minulosti na Vřesové studánce stály a že pro jejich obnovu se formou petice vyjádřilo 6 000 lidí.⁷⁵ ČTK v roce 2017 informovala o instalaci nového kamenného oltáře na Vřesovou studánku.⁷⁶

4.7 Závěr analytické části obnovy poutního místa Vřesová studánka

V analytické části jsme se zaměřili na dvě hlavní výzkumné otázky – reflexi náboženského a ekologického rozměru kauzy obnovy poutního místa. Zkoumali jsme je formou interpretativní analýzy. Teď si výsledky shrneme za jednotlivá média zvlášť a v závěru přístup obou zpravodajských serverů *iDnes.cz* a *Denik.cz* porovnáme.

iDnes.cz – Reflexe náboženského rozměru poutního místa u Vřesové studánky se v prvním textu objevovala velmi slabě. Roli náboženského rozměru autor článku upozadil už v titulku, kdy o iniciátorech obnovy poutního místa píše jako o nadšeních. Dále klade důraz spíše na turistickou

⁷¹ Ochránci přírody chtějí zabránit výstavbě chaty v okolí Vřesové studánky. *ČT 1 - Události v regionech - Ostrava* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02].

⁷² Proti obnově kaple a chaty na Vřesové studánce se postavili ochránci přírody. *WWW - Domácí zprávy* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: <http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/proti-obnoveni-kaple-a-chaty-na-vresove-studance-se-postavili-ochranci-prirody>

⁷³ MAREK, Petr. Ekologové kapli a horskou chatu nechtějí. *Právo* [online]. 2016, (55), 13 [cit. 2023-04-02]. ISSN 1211-2119. Dostupné z: <http://pravo.novinky.cz/>

⁷⁴ Ochranáři odmítají plány na obnovu kaple a chaty na Vřesové studánce. *WWW - Domácí zprávy* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://regiony.impuls.cz/plan-obnovy-chaty-a-kaple-vresova-studanka-jeseniky-fyd-olomoucky-kraj.aspx?c=A160322_055207_imp-olomoucky_kov

⁷⁵ MŽP: Obnova Vřesové studánky může mít značný vliv na přírodu. *WWW - cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-live-kulturni-servis/420984/mzp-obnova-vresove-studanky-muze-mit-znacny-vliv-na-prirodu.html>

⁷⁶ ČTK. Vřesovou Studánku zdobí oltář Otmara Olivy pro budoucí kapli. In: *Tyden.cz* [online]. 2017 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/relax/ostatni/vresovou-studanku-zdobi-oltar-otmara-oliv-y-pro-budouci-kapli_444836.html

atraktivitu místa než na jeho duchovní rozměr. Ve druhém zkoumaném článku už je jasně upřednostňován postoj ekologů, kteří s obnovou poutního místa nesouhlasí. Je jim dáno více prostoru. Na druhou stranu jsou argumenty zastánců poutního místa autorem článku relativizovány. Text čtenářům předkládá názor, že obnova poutního místa je motivována podnikatelskými, nikoli duchovními záměry. Přesto duchovní, ne křesťanský rozměr, v textu slabě rezonuje, když jeden z odpůrců stavby kaple uvádí, že samotná Vřesová studánka tak, jak stojí bez kaple či kostela, je „chrámem přírody.“ Také v posledním zkoumaném článku jsou upřednostňovány postoje odpůrců obnovy poutního místa. Příklon serveru *iDnes.cz* k odpůrcům obnovy poutního místa je patrný ze struktury článků, když jsou názory odpůrců ve struktuře textu předřazovány názorům obhájců stavby, které jsou obvykle až na konci textů.

Pokud jde o reflexi ekologického rozměru obnovy poutního místa na Vřesové studánce, je situace v textech *iDnes.cz* opačná. První článek se tomuto tématu sice nevěnuje, druhý zkoumaný text ale k ekologickému postoji silně inklinuje, a dokonce vybízí čtenáře, aby se připojili k petici, která proti obnově poutního místa bojuje. Svůj postoj ke kauze autor článku explicitně vyjádřil v jedné z popisů pod fotkou, když v ní uvádí, že fotografie zachycuje místo, kde „hrozí“ stavba kaple a chaty. Poslední zkoumaný článek opět obsahuje početnější citace odpůrců stavby, kteří možná rizika obnovy poutního místa předkládají čtenářům jako fakta, a autor článku na to nijak neupozorňuje.

Ze zkoumaných textů také vyplývají preference zdrojů citovaných v článcích. Zatímco ještě v prvním textu dostali příznivci obnovy poutního místa prostor formou 4 přímých citací, v dalších dvou článcích se tento poměr výrazně změnil v jejich neprospěch, a to v poměru 3:1 ve prospěch odpůrců stavby. Uvážíme-li, že obnova poutního místa je křesťansky motivovanou iniciativou, je překvapivá absence názorů církevních představitelů – ve všech třech zkoumaných textech byl zástupce křesťanské církve citován pouze v jediném případě. Z analýzy obrazu u zkoumaných článků v *iDnes.cz* vyplývají podobné tendence, jako z interpretativní analýzy textů. Snímků nebo vizualizací s ekologicky motivovanou tematikou bylo dvakrát více než v případě tematiky náboženské. Přičemž všechny ekologicky zaměřené snímky byly autorské.

Denik.cz – Náboženský rozměr poutního místa je v *Deníku* velmi slabý. Autor článku se spiritualitou místa vůbec nepracuje, a to ani ve vztahu k přírodě, jak ji vyjádřil *iDnes.cz*, když o místě psal jako o chrámu přírody. V *Denik.cz* úplně absentuje jakýkoli názor církevního představitele, a to ve všech třech zkoumaných textech. Je to poměrně zajímavé, protože z interpretativní analýzy textů tohoto média vyplývá příklon k zastáncům obnovy poutního místa. Patrné je to například na faktu, že server opakovaně upozorňuje na fakt, že obě stavby v minulosti už na místě stály. Neobjevují se ani bulvarizující titulky, a právě toto médium jako první upozornilo, že ekologové se zastánci projektu vůbec nekomunikují.

Reflexi ekologického rozměru *Šumperský a jesenický deník* v prvním zkoumaném článku nenabízí. Už druhý zveřejněný text se na ni ale zaměřuje, když čtenářům předkládá názory ekologů, kteří se záměrem obnovy poutního místa nesouhlasí. V posledním zkoumaném textu se čtenáři dozví o tom, že se zpřísňují podmínky pro výstavbu na Vřesové studánce – jako první dostávají prostor příznivci stavby, což je (v kontextu s *iDnes.cz*) neobvyklé. Analýza obrazu u *Šumperského a jesenického deníku* ukazuje na upozadění ekologické roviny kauzy – snímek s ekologickou tematikou nebyl zveřejněn žádný. Naproti tomu všechny zveřejněné snímky i vizualizace obsahovaly náboženskou tematiku – nejčastěji byla zobrazena kaple nebo šlo o jiné snímky znázorňující křesťanský symbol kříže.

Porovnání obou médií odhaluje jejich jiný přístup k celé kauze, a to ať už co se týče náboženských otázek nebo ekologie. Články zveřejněné na *iDnes.cz* mají tendenci k podpoře odpůrců obnovy

poutního místa, texty v *Šumperském a jesenickém deníku* se jeví více neutrální nebo se sklonem k podpoře obnovy poutního místa. Obě média však shodně prakticky ignorovala vyjádření církevních představitelů ke kauze, ačkoli obnova poutního místa a stavba kaple je křesťanským tématem.

V obou médiích zcela absentuje výraznější obrazový materiál – obě shodně používají veřejně dostupné vizualizace plánovaných staveb. Autorské snímky vůbec nepracují s obrazovou atraktivností místa a úplně chybí reportážní snímky ze mší nebo poutí, které se na Vřesové studánce odehrávají. Přitom v době, kdy všechny zkoumané články vyšly, se církevní akce na místě konaly.

Pokud jde o rešerši širšího mediálního pokrytí tak, jak vyplynula z Anopress, zajímavé jsou výsledky grafu č. 1. Vyplyvá z něj, jak média upřednostňují aktuální události. V době, kdy se kauza Vřesové studánky řešila (roky 2015 až 2016) byla četnost článků nejvyšší, v dalších letech razantně klesá. Přitom ještě v roce 2023 nebyla obnova poutního místa vyřešena, na Vřesové studánce žádný kostel nestojí a o jeho budoucí podobě se stále jedná. Ze stručné rešerše zdrojů Anopressu také vyplývá, jak média napříč celým mediálním systémem reflektují vybrané téma často velmi podobně bez snahy o jinou perspektivu.

5 Etický rozměr kauzy obnovy poutního místa na Vřesové studánce

V této kapitole se budeme věnovat etickému rozměru tématu. Z analytické části práce vyplývá, že ve většině textů chyběly citační zdroje z prostředí křesťanské církve, která obnovu poutního místa a stavbu kostela podporuje. Je přístup, kdy média ignorovala postoje a názory představitelů křesťanské církve, etický?

K vyřešení etické otázky využijeme Potterův box. Jde o princip, který při rozhodování o etických problémech bere v potaz čtyři základní aspekty morálky, podle kterých se člověk rozhoduje. Nejprve se definuje problém, pak vyznávají hodnoty, následně principy (filosofické směry etiky) a nakonec závazky (čemu nebo komu je hodnotící osoba zavázána).⁷⁷

Diagram Potterova boxu

Box1: Empirická definice 1. Objektivní definice situace	Box2: Identifikace hodnot 2. Stanovení a porovnání základů různých hodnot
Box3: Principy 3. Stanovíme principy, které jsou základem hodnot 4. Zvažíme a porovnáme další etické hodnoty	Box 4: Loajalita 5. Rozhodneme, komu jsme zavázáni 6. Zhodnotíme loajalitu ostatních 7. Zvolíme postup, který zahrnuje nejdůležitější hodnoty, principy a loajalitu 8. Zhodnotíme dopad našeho rozhodnutí

Diagram Potterova boxu. ⁷⁸

⁷⁷ Franquet-Santos-Silva, M., & Ventura-Morujão, C.-A. (2017). The Potter box model of moral reasoning. *Profesional De La información*, 26(2), 328–335. <https://doi.org/10.3145/epi.2017.mar.20>

⁷⁸ BACKUS, Nick; FERRARIS, Claire. Theory meets practice: Using the potter box to teach business communication ethics. *Association for Business Communication*, 2004, 222-229.

Definice problému

V této části stručně popíšeme, o co ve zkoumaném etickém problému jde – jaký etický problém řešíme.

- Absence názorů představitelů křesťanské církve může být znakem odepření přístupu do médiím věřícím lidem. Šanci komentovat kauzu Vřesové studánky by měly dostat všechny strany, kterých se téma týká, tedy jak zastánci projektu, tak i jeho odpůrci a také věřící lidé reprezentovaní katolickou církví.
- Na druhou stranu absence vyjádření katolické církve nemá na kauzu tak, jak ji posuzují úřady, zásadní vliv, protože Ministerstvo životního prostředí rozhodne o povolení stavby kaple na základě odborných posudků z oblasti ochrany přírody a ekologie. Náboženskou otázku ministerstvo nezkoumá.

Hodnoty

Další částí Potterova boxu je kolonka „hodnoty“. Ta stanovuje hodnoty, na jejichž základě se při řešení etického problému můžeme rozhodovat. V našem případě jde o hodnoty pracovníků v médiích.

Hodnoty médií: objektivita, vyváženost a nestrannost. „V rámci novinářské profese jsou za běžné postupy spojované s úsilím o dosažení objektivitu považovány zejména oddělení faktů od názorů, vyvážený přístup k soupeřícím názorům, validace žurnalistických tvrzení referencí k jiným autoritám, někdy také formulační postupy (vyloučení ich-formy, užití bezpříznakových výrazových prostředků).“⁷⁹

Principy:

Třetí oddíl Potterova boxu stanovuje principy. Můžeme si je představit jako různé etické systémy. Nejčastěji se porovnávají deontologické a utilitaristické principy. Typickým představitelem deontologické etiky je Immanuel Kant. Deontologická etika a Kantova metafyzika mravů předkládá takzvaný *kategorický imperativ*, který definuje nejvyšší mravní princip *“Jednej jen podle té maximy, u níž můžeš zároveň chtít, aby se stala obecným zákonem.”*⁸⁰ Naproti tomu utilitarismus definuje dobro jinak – dobré je to, co je užitečné.⁸¹

- v případě médií můžeme za deontologické argumenty považovat objektivnost jako jeden ze základních principů žurnalistiky. Naopak – v případě utilitaristického přístupu a médií může

⁷⁹ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8. str. 146

⁸⁰ KANT, Immanuel, BARABAS, Marina a Pavel KOUBA, ed. *Základy metafyziky mravů*. Vyd. 3., opr. Přeložil Ladislav MENZEL. Praha: OIKOYMENH, 2014. Knihovna novověké tradice a současnosti. ISBN 978-80-7298-501-2. str. 40

⁸¹ KRATOCHVIL, Josef, Otakar CHARVÁT a Karel ČERNOCKÝ. *Filosofický slovník*. 3. zcela přeprac. vyd. za spolupráce Otakara Charváta. Brno: Občanská tiskárna, 1934. str. 575

být vynechání citace křesťanských představitelů v článku na téma obnovy poutního místa přípustné – protože by nejspíš taková citace nebyla užitečná v tom smyslu, že stejný postoj, jaký by pravděpodobně vyjádřili představitelé církve, už dali najevo příznivci obnovy poutního místa. Další taková citace by tedy nebyla dle utilitarismu dobrá, jelikož by nebyla užitečná.

Závazky:

V poslední části se Potterův box zaměřuje na závazky toho, kdo eticky sporné rozhodnutí činí. A protože hodnotíme postup médií, vyjmenujeme si oblasti, kterým jsou média (novináři) zavázána.

- Autoři zpravodajských textů jsou zavázáni vydavateli, vůči němuž jsou v zaměstnaneckém poměru a který nejspíš sleduje ekonomické cíle.
- Autoři textu jsou zavázáni čtenářům, a to v rámci výše uvedených hodnot – zejména pak objektivitu.
- Autoři textu jsou vázání vlastní morálkou – zvolit si mohou ze dvou základních etických přístupů, a to deontologického a utilitaristického.
- Autoři jsou zavázání etickým kodexem novináře. Není pravidlem. Ne každé médium má etický kodex.

5.1 Závěr etického rozboru

V případě kaple na Vřesové studánce se kloníme k názoru, že opomíjení názorů představitelů církve eticky chybné bylo, a to zejména vzhledem k výše uvedeným hodnotám médií, k nimž jsme zařadili objektivitu, vyváženost a nestrannost.

Z pohledu utilitaristické etiky se sice může absence názorů církevních představitelů jevit jako akceptovatelná, protože zpravodajskou hodnotu textů by takové názory patrně nezvýšily (argumenty ve prospěch obnovy už uvedli představitelé Spolku na obnovu poutního místa Vřesová studánka). Jenže opomenutí jedné ze stran sporu je v rozporu s deontologickou etikou a kategorickým imperativem Kanta, které se dá zestručnit do „*jednej tak, aby maxima tvé vůle mohla býti principem všeobecného zákonodárství.*“⁸²

Použitím deontologického přístupu by hodnoty médií nijak neutrpěly, stejně tak by neutrpěly ani závazky médií. Přitom by prostor v médiích mohly dostat všechny strany sporu, které jsou do něj nějakým způsobem zapojené.

⁸² KRATOCHVIL, Josef, Otakar CHARVÁT a Karel ČERNOCKÝ. *Filosofický slovník*. 3. zcela přeprac. vyd. za spolupráce Otakara Charváta. Brno: Občanská tiskárna, 1934. str. 191

6 (C) ANALYTICKÁ ČÁST DOPLŇKOVÉHO TÉMATU – VZTYČENÍ KŘÍŽE NA VRCHOLU VOZKA V JESENÍKÁCH

Dílčím tématem bakalářské práce je krátká mediální reflexe vztyčení kříže na vrcholu Vozka v Jeseníkách. Došlo k němu na konci roku 2021 a událost vzbudila velký rozruch. Podobně jako v případě našeho hlavního tématu se polarizovali odpůrci vztyčení kříže a jeho příznivci. Ke vztyčení kříže došlo v prostoru CHKO Jeseníky bez povolení Správy CHKO Jeseníky.

Pro analýzu využijeme stejně jako v případě hlavního tématu – obnovy poutního místa na Vřesové studánce, interpretativní metodu. Podrobněji je popsána v kapitole 3.5 této bakalářské práce.

6.1 Výběr zdrojů

Pro výzkum mediální reflexe vztyčení kříže na Vozkovi jsme analyzovali články vybrané podle těchto kritérií:

- Téma vztyčení kříže na Vozkovi bylo hlavním předmětem článku.
- Muselo jít o zpravodajský článek.
- Medium mělo redakční zastoupení v Olomouckém kraji, který je pro Vozku spádovou oblastí.
- Šlo o první článek, které médium k tématu uveřejnilo. Půjde nám o to zjistit, jak média k tématu přistupovala na počátku kauzy.

Uvedená kritéria splnily webové servery *iDnes.cz* a *Šumperský a jesenický deník*. Z každého tohoto média jsme vybrali jeden článek, který jsme následně podrobili interpretativní analýze.

6.2 Stanovení výzkumné otázky

Po stanovení výzkumného vzorku můžeme přistoupit k určení výzkumné otázky. Jelikož jde o doplňkové téma bakalářské práce, zvolili jsme pouze jednu výzkumnou otázku:

- *Jak iDnes.cz a Šumperský a jesenický deník reflektovaly postoje představitelů křesťanské církve v případě kauzy vztyčení kříže na Vozkovi.*

Usuzujeme, že vztyčení křesťanského symbolu je křesťanskou záležitostí, proto nás bude zajímat, jak média prezentovala postoje církevních představitelů ve zvoleném tématu – kolik dostali prostoru, zda vztyčení kříže, k němuž došlo v CHKO Jeseníky bez povolení Správy CHKO, přivítali, nebo naopak odsoudili.

6.3 Analýza vedlejšího tématu vztyčení kříže na vrcholu Vozka v Jeseníkách

Nejprve budeme pomocí interpretativní analýzy zkoumat článek ze serveru *iDnes.cz*, pak ze *Šumperského a jesenického deníku*.

Analýza článku z *iDnes.cz*

Analýzovaný článek s titulkem *Na hoře v Jeseníkách vztyčili bez povolení kříž. Hledají je ochránci přírody*⁸³ pracuje s nevyjádřeným podmětem „oni“. Dochází tak k nevyřčenému dělení společnosti na „my“ a „oni“, přičemž „oni“ jsou v tomto případě reflektováni jako ti horší, protože kříž vztyčili bez povolení. Ochránci přírody jsou v titulku rámováni do pozice spravedlivější strany, kdy hledají viníky.

V perexu článku ani v pokračujícím textu není žádná citace představitelů církve – čtenáři se tak nedozví, zda církev s činem souhlasí, nebo ho odsuzuje podobně, jako ochránci přírody. Text naopak obsahuje vyjádření policie, která tvrdí, že se na ní v této záležitosti nikdo neobrátí. Citováni jsou dále ochránci přírody ze spolku Společnost přátelé Jeseníků, zástupce Agentury ochrany přírody a krajiny, pomocí popisu z facebookového profilu svůj postoj k tématu sděluje Správa CHKO Jeseníky. Ti všichni se ke vztyčení kříže vyjadřují kriticky.

Jediný zastávce aktu vztyčení kříže je uveden zcela na konci článku. Ve dvou větách se autor článku zmiňuje o tom, že kvůli zachování kříže zvažuje obyvatelka nedaleké Ostružné uspořádat petici – jméno respondentky ani její přímá řeč uvedena není.

Analýza článku ze *Šumperský a jesenický deník*

Denik.cz otevírá téma článkem *Na vozkovi vztyčili nadšenci kříž. Bez povolení*.⁸⁴ Text hned v úvodu zmiňuje, že jde o křesťanský symbol. Je to zároveň první a poslední zmínka o křesťanství v textu. Dále se už nevyskytuje, stejně tak chybí i vyjádření jakéhokoli představitele křesťanské církve.

V článku je poskytnut citační prostor pouze jednomu zdroji, a to představiteli Agentury ochrany přírody a krajiny. Na rozdíl od textu v *iDnes.cz* nejsou citovány žádné ekologické organizace.

O kříži se v textu mluví také jako o „stavbě“⁸⁵ s tím, že v rámci Jeseníků se v tomto případě jedná o ojedinělou událost.

6.4 Závěr analytické části vedlejšího tématu

V případě obou analyzovaných textů můžeme najít společné a rozdílné přístupy k reflektované události. Společné je oběma médiím to, že v případě instalace kříže – coby křesťanského symbolu, zcela chybí citace – ať už přímé nebo nepřímé, představitelů církve. O kříži se v textu často píše jako o nepovolené stavbě – duchovní rozměr autoři článku kříži nepřikládají. Podobně jako v případě výše analyzovaného tématu obnovy Poutního místa je patrný příklon *iDnes.cz* k ekologickým organizacím – jsou častěji citovány a dostávají více prostoru.

⁸³ Na hoře v Jeseníkách vztyčili bez povolení kříž. Hledají je ochránci přírody. *iDnes.cz* [online]. Praha, 2021, 29. října 2021 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/vrchol-vozka-kriz-ochranci-prirody-lesy-ceske-republiky-ostruzna.A211029_100139_olomouc-zpravy_dmk

⁸⁴ *Na Vozkovi vztyčili nadšenci kříž. Bez povolení* [online]. 2021 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: https://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/vozka-jeseniky-kriz-2021.html

⁸⁵ Tamtéž

7 Mediální výstup bakalářského projektu

Mediální výstup je dalším komponentem bakalářského projektu. V našem případě jsme za hlavní výstup zvolili soubor fotografií z poutě na Vřesovou studánku. Jedná se o sadu patnácti fotografií, které zobrazují pouť a mši na Vřesové studánce. Práce probíhala zhruba půl roku, protože naším záměrem bylo zachytit proměnu poutí na Vřesové studánce v čase – na snímcích je tedy téma zachycené v létě, na podzim a v zimě. Snímky se snažily zachytit spiritualitu Vřesové studánky a krásu okolní přírody. Náhled části fotografií je součástí obrazové přílohy této bakalářské práce.

Vedlejšími výstupy bakalářské práce jsou textový a grafický výstup. Textový výstup byl vypracován formou reportáže z poutě na Vřesovou studánkou. Podobně jako fotografický soubor se snaží popsat spiritualitu a jedinečnost přírody. Jedná se o text publicistický, který těží z emocí poutního místa.

Grafický výstup kombinuje všechny dva předchozí výstupy – tedy fotografii a text. Předmětem grafické práce byla sazba textu a fotografií tak, jak by mohly být vytištěny například v časopise nebo magazínu. Grafika byla zvolena s ohledem na význam fotografií. Sazba textu pak respektuje ústřední motiv vybraných snímků.

Vedoucím hlavního výstupu byl prof. Mgr. Jindřich Štreit, grafický výstup dozorovala Mgr. Veronika Müllerová a textový výstup – reportáž Mgr. Ivana Pustějovská. Odkaz na data k mediálnímu výstupu zde: <https://owncloud.cesnet.cz/index.php/apps/files/?dir=/&fileid=498850420>.

Součástí práce je souhlas účinkujících se zveřejněním díla.

8 Závěr bakalářského projektu

Hlavním cílem bakalářské práce byla mediální reflexe tématu obnovy poutního místa na Vřesové studánce. Naplnili jsme ho v analytické části, kde jsme pomocí interpretativní metody a analýzy obrazu zkoumali články vydané serverem *iDnes.cz* a *Šumperský a jesenický deník*. Z analýzy vyplynulo, že obě tato média přistupovala k tématu odlišně, když zejména u článku *Horská chata zničí unikátní místo v Jeseníkách, varují ochránci přírody*⁸⁶ zveřejněném na *iDnes.cz* byl patrný příklon autorů k odpůrcům projektu obnovy poutního místa.

Zcela zřetelné bylo u obou médií opomíjení citačních zdrojů z prostředí církve. Náзор představitelů křesťanské církve byl v mnohých všech zkoumaných článků reprezentován pouze v jediném případě na serveru *iDnes.cz*. Přitom obnova poutního místa a stavba kaple církevní záležitostí bezpochyby je. Téměř úplnou absenci tohoto citačního zdroje vnímáme nejen jako pochybení profesní (kdy by novináři měli dbát o to, aby prostor v médiích získaly všechny strany sporného tématu), ale také etické. To jsme zdůvodnili v části bakalářské práce věnované právě tomu, zda opomenutí citačního

⁸⁶ PRO IDNES.CZ, Petr Starý. Horská chata zničí unikátní místo v Jeseníkách, varují ochránci přírody. In: *Cestovani.iDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://cestovani.idnes.cz/vresova-studanka-jeseniky-nova-chata-spor-fiw-/po-cesku.aspx?c=A160420_173236_po-cesku_tom

zdroje bylo etické, či nikoli. Absencí názorů představitelů křesťanské církve došlo k porušení deontologických principů práce médií.

Součástí mediální reflexe byla kromě interpretativní analýzy také analýza obrazu, ve které jsme po stránce obrazové zkoumali stejný výběr vzorků jako v případě rozboru textového. Také v tomto případě byl patrný odlišný přístup *iDnes.cz* a *Šumperského a jesenického deníku*, kdy server *iDnes.cz* upřednostňoval snímky s přírodní tematikou, zatímco *Šumperský a jesenický deník* častěji prezentoval fotografie s vyobrazením křesťanských symbolů. U obou zpravodajských serverů bylo patrné, že ani v jednom případě nebyly k článkům přiloženy snímky, které by zachycovaly poutě nebo mše, jež se v době, kdy ke zveřejnění textů došlo, na Vřesové studánce odehrávaly. Podle našeho názoru je přitom fotografování těchto akcí čtenářsky atraktivní, jak dokládá obrazová příloha této bakalářské práce.

Tyto závěry analytické části vyvolávají hned několik otázek, které mohou být předmětem navazujících analýz. Zejména by bylo vhodné zjistit, proč citační zdroje z prostředí církve chyběly – zda se je novinářům nepodařilo zajistit nebo o tato vyjádření ze strany editorů nebyl zájem. Zkoumat můžeme také příčiny zjištění, která vyplynula z analýzy obrazu – zejména pak to, proč u textů chyběly fotografie z pořádání církevních obřadů na Vřesové studánce. Nevěděli fotoreportéři o jejich konání nebo nedostali čas k tomu, aby se ke Vřesové studánce vydali a fotograficky atraktivní akce dokumentovali?

Pokud jde o doplňkové téma – reflexi vztyčení kříže na vrcholu Vozky, závěry jsou v podstatě totožné s těmi, které jsme uvedli už v případě analýzy hlavního tématu – obnovy poutního místa na Vřesové studánce. U tématu vztyčení kříže je absence chybějících citačních zdrojů z prostředí církve ještě patrnější – v případě zkoumaných článků nebyl citován ani jeden představitel katolické církve.

Bakalářská práce může být už teď přínosem zejména pro mediální prezentaci podobných témat, kde do sporných projektů vstupuje kromě ekologických a zájmových organizací také církev, případně jiná náboženská uskupení.

9 Anotace

Bakalářský projekt se zabývá mediální reflexí obnovy poutního místa na Vřesové studánce. Pomocí mediálních analýz zjišťujeme, jak vybraná média o tématu referovala. Prostřednictvím interpretativní analýzy odkrýváme kontext zpravodajských článků a hodnotíme také etickou rovinu přístupu médií ke zvolenému tématu. Vedlejším tématem práce je mediální reflexe vztyčení kříže na vrcholu Vozka v Jeseníkách.

Annotation:

The bachelor's project deals with the media reflection of the restoration of the pilgrimage site at Vřesová studánka. Using media analysis, we find out how the selected media reported on the topic.

Through interpretive analysis, we uncover the context of news articles and also evaluate the ethical level of the media's approach to the chosen topic. A secondary topic of the work is the media reflection of the erection of the cross on the top of Vozka in Jeseníky.

10 Abstrakt

Příjmení a jméno autora: Kropáč Jaroslav

Název fakulty a katedry: Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra komunikačních studií

Název bakalářského projektu: Mediální reflexe Obnovy poutního místa na Vřesové studánce a vztyčení kříže na vrcholu Vozka

Jméno vedoucího bakalářského projektu: Mgr. Renáta Sedláková, Ph.D.

Počet stran: 34

Počet příloh: 1

Počet titulů použité literatury: 7

Rok obhajoby: 2023

Klíčová slova: Poutní místo Vřesová studánka, obnova, analýza, média, Vozka, kříž

Abstract:

Author's surname and first name: Kropáč Jaroslav

Name of the faculty and department: the Cyril and Methodius Theological Faculty of Palacký University in Olomouc, Department of Communication Studies

Title of bachelor project: Media reflection Restoration of the pilgrimage site on Vřesová studánka and the erection of the cross on the top of Vozka

Name of the supervisor of the bachelor project: Mgr. Renáta Sedláková, Ph.D.

Number of pages: 34

Number of appendices: 1

Number of titles of literature used: 7

Year of defence: 2023

Keywords: Pilgrimage site Vřesová Studánka, Restoration, Analysis, Media, Vozka, cross

11 Bibliografie

Drahomír Polách, P. H. (2015). *Vřesová studánka Povídání o historii a znovuzrození*. Nakladatelství Ottobre.

Josef Kratochvíl, O. C. (1934). *Filosofický slovník*. Brno: Občanská tiskárna.

Kant, I. (2014). *Základy metafyziky mravů*. Praha: oikoymenh.

McCombs, M. (2009). *Agenda setting*. Praha: Portál, s. r. o.

Sedláková, R. (2014). *Výzkum médií*. Praha: Grada Publishing a. s.

Trampota Tomáš, M. V. (2010). *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál s. r. o. .

Trampota, T. (2006). *Zpravodajství*. Praha: Portál s. r. o.

Elektronické zdroje:

PRO IDNES.CZ, Petr Starý. Horská chata zničí unikátní místo v Jeseníkách, varují ochránci přírody.

In: *Cestovani.iDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z:

http://cestovani.idnes.cz/vresova-studanka-jeseniky-nova-chata-spor-fiw-/po-cesku.aspx?c=A160420_173236_po-cesku_tom

MF DNES, Rostislav Hányš. Ministerstvo zpřísnilo podmínky pro výstavbu u Vřesové studánky.

In: *Olomouc.iDNES.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z:

http://olomouc.idnes.cz/obnova-vresove-studanky-jeseniky-ministerstvo-zivotniho-prostredi-priroda-kaple-chata-gbb-/olomouc-zpravy.aspx?c=A161004_2277109_olomouc-zpravy_lds

Spolek chce na Vřesové studánce obnovit kostel a chatu. *WWW - Domácí zprávy* [online]. 2015 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z:

http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/spolek-chce-na-vresove-studance-obnovit-kostel-a-chatu-20150702.html

Obnově staveb na Vřesové studánce chtějí zabránit ekologové. In: *Sumpersky.denik.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z:

http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/obnove-staveb-na-vresove-studance-chteji-zabranit-ekologove-20160303.html

KRŇÁVEK, Petr. Obnova Vřesové studánky prodlouží přípravu. Musí důkladně řešit vliv na přírodu.

In: *Sumpersky.denik.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z:

http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/obnovu-vresove-studanky-ceka-dukladne-posouzeni-vlivu-na-prirodu-20160929.html

Franquet-Santos-Silva, M., & Ventura-Morujão, C.-A. (2017). The Potter box model of moral reasoning. *Profesional De La información*, 26(2), 328–335. <https://doi.org/10.3145/epi.2017.mar.20>

BACKUS, Nick; FERRARIS, Claire. Theory meets practice: Using the potter box to teach business communication ethics. *Association for Business Communication*, 2004, 222-229.

Obnova Vřesové studánky. *ČRo - Olomouc - Události regionu 17: 00* [online]. 2015 [cit. 2023-04-02].

HÁNYŠ, Rostislav. Na Vřesovou studánku chtějí vrátit kapli i horskou chatu. *5plus2* [online]. 2015, (26), 2 [cit. 2023-04-02]. ISSN 2570-6985.

PV. Petice za obnovu poutního místa Vřesová studánka. In: *Parlamentnilisty.cz* [online]. 2015 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z:

<http://www.parlamentnilisty.cz/article.aspx?rubrika=1415>

Ochránci přírody chtějí zabránit výstavbě chaty v okolí Vřesové studánky. *ČT 1 - Události v regionech - Ostrava* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02].

Proti obnově kaple a chaty na Vřesové studánce se postavili ochránci přírody. *WWW - Domácí zprávy* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: <http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/proti-obnoveni-kaple-a-chaty-na-vresove-studance-se-postavili-ochranci-prirody>

MAREK, Petr. Ekologové kapli a horskou chatu nechtějí. *Právo* [online]. 2016, (55), 13 [cit. 2023-04-02]. ISSN 1211-2119. Dostupné z: <http://pravo.novinky.cz/>

Ochranáři odmítají plány na obnovu kaple a chaty na Vřesové studánce. *WWW - Domáci zprávy* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: http://regiony.impuls.cz/plan-obnovy-chaty-a-kaple-vresova-studanka-jeseniky-fyd-/olomoucky-kraj.aspx?c=A160322_055207_imp-olomoucky_kov

MŽP: Obnova Vřesové studánky může mít značný vliv na přírodu. *WWW - cz* [online]. 2016 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-live-kulturni-servis/420984/mzp-obnova-vresove-studanky-muze-mit-znacny-vliv-na-prirodu.html>

Na Vozkovi vztyčili nadšenci kříž. Bez povolení. *Šumperský a jesenický deník* [online]. 2021 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: https://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/vozka-jeseniky-kriz-2021.html

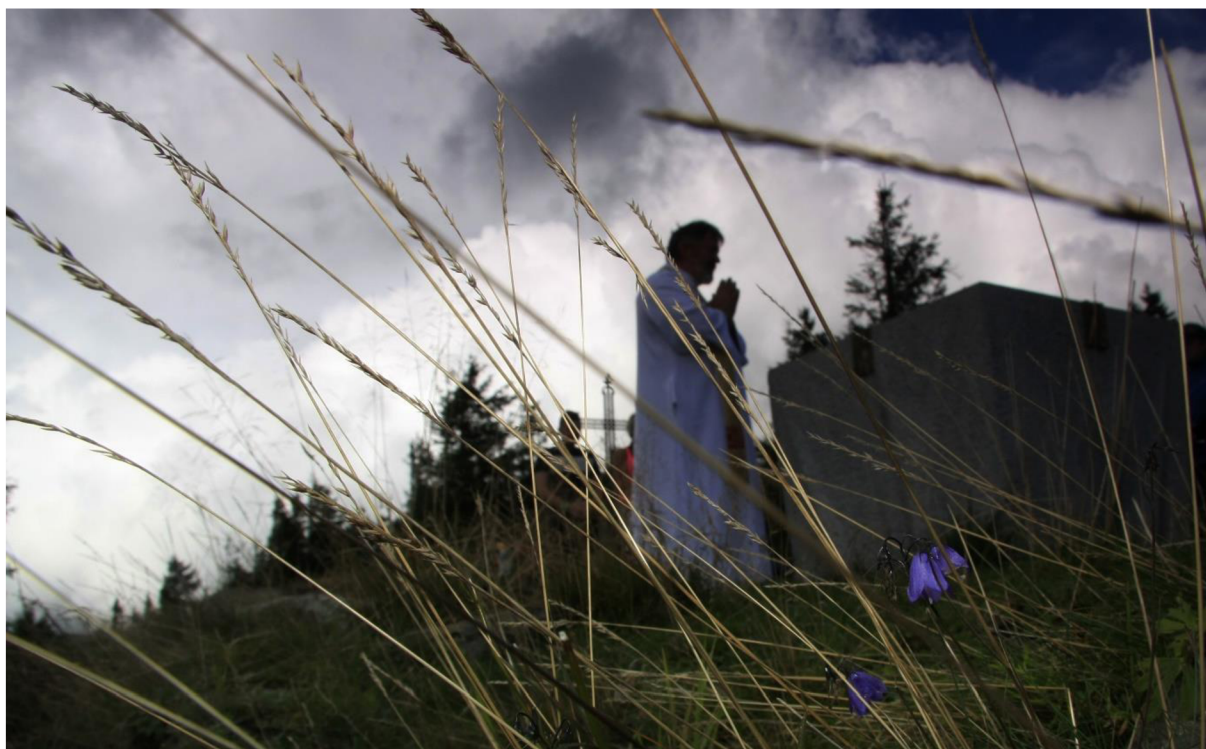
ČTK. Vřesovou Studánku zdobí oltář Otmar Olivy pro budoucí kapli. In: *Tyden.cz* [online]. 2017 [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/relax/ostatni/vresovou-studanku-zdobi-oltar-otmara-olivy-pro-budouci-kapli_444836.html

Na hoře v Jeseníkách vztyčili bez povolení kříž. Hledají je ochránci přírody. *IDnes.cz* [online]. Praha, 2021, 29. října 2021 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/vrchol-vozka-kriz-ochranc-prirody-lesy-ceske-republiky-ostruzna.A211029_100139_olomouc-zpravy_dmk

12 Obrazová příloha

Pouť na Vřesové studánce. Ukázka z mediálního výstupu

Pouť na Vřesové studánce. Ukázka z mediálního výstupu

Pouť na Vřesové studánce. Ukázka z mediálního výstupu

Jenže Vřesovku budu tentokrát fotografovat v létě, takže zima nehroží. A třeba se dozvím něco o tom, proč se lidé trmáčí do kopce, aby se mohli pomodlit, nebo proč ty odvážnější dokonce napadá, že by u Vřesové studánky znovu postavili kostel. Ten původní jim totiž v roce 1946 shořel.

Po snídani vyrazím – tíše jako péna, abych netrzbodil podřimující rodinu. Mrazivé vzpomínky z dětství pouštím z hlavy, stejně jako pohorky, které jsem si předchozího dne pečlivě umyl, navoskoval a nachystal do verandy. Tam také zůstaly. Vzpomenu si na ně až v autě, rychle řádně zpátečku a pro boty se vracím. „To nám to pěkně začíná,“ cedím mezi zuby, když napodruhé vyrazím z domu. A tichý jako péna už nejsem. Jízda do Koutů nad Desnou, kde budu vyhlížet další poutníky, zabere zhruba hodinku. Ve vsi potkávám několik zavřených hospod – zkrachovaly poté, co se před léty v Koutech otevřel obří lyžařský areál. Investoři, úřady i Olomoucký kraj tehdy lidem slibovali skvělé pracovní příležitosti. Ale ty nepřišly. Kromě toho všichni turisté, kteří dříve do kouteckých hospod chodili, míří rovnou do moderního areálu, kde

na ně čekají usměvavé servírky, světová vína i světové ceny. Holbu z neďalšího pivovaru za pětadvacet korun vám tam určitě nikdo nemůže. Auto parkuji u nádraží v Koutech a čekám na společnost, se kterou se vydám na hlavní hřeben Jeseníků přímo ke Vřesové studánce. Uvidím je poprvé v životě, takže jenom odhaduji, jak budou vypadat. „Uřítě to budou starší lidé. Možná sami důchodci. Kdo jiný dnes chodí do kostela. Ale třeba se pletu,“ přemítám, když přijíždí vlak ze Šumperka. Nespletl jsem se. Hned, jak se cestující z násupnějších rozcupčích, oslovují osamělou skupinku seneců. A brzy se ukazuje, že právě s nimi budu mít společnou cestu. Také se jim nezapomenu pochlibit, že mým hlavním posláním je jejich cestu fotodokumentovat, což všichni, včetně pana faráře, který na nádraží dorazil autem, bez potíží akceptují. Ve skupině máme i dvě ženy z Ukrajiny, které našly zázemí na velkolosmské fáře.

Ukázka sazby textu a grafiky. Součást mediálního výstupu bakalářského projektu